

ב"ל (נצרת) 13701-09-11 - יעקב סדיק נ' המוסד לביטוח לאומי

ב"ל (נצרת) 13701-09-11 - יעקב סדיק נ' המוסד לביטוח לאומי מחוזי עבודה נצרת

ב"ל (נצרת) 13701-09-11

יעקב סדיק

ע"י ב"כ עו"ד נאיף מחאג'נה

נגד

המוסד לביטוח לאומי

ע"י ב"כ עו"ד עדי גולן

בית הדין האזורי לעבודה בנצרת

[27.01.2013]

בפני כב' השופטת עידית איצקוביץ

נציג ציבור (עובדים): מר מוחמד אבו אחמד

נציג ציבור (מעבידים): מר יצחק הולצמן

פסק דין

1. התובע הגיש תביעה לבית הדין כנגד החלטת פקיד השיקום של הנתבע מר אודי קורמן (להלן: "פקיד שיקום") מיום 28.8.11, שנוסחה כדלקמן:

"בתוקף תפקידי כפקיד תביעות לעניין שיקום מקצועי, ולאחר שעיינתי בבקשתך מאחר ועפ"י התייעצות עם רופא המוסד אין קשר בין בעיות הניידות שלך והפגיעה בעבודה תביעתך לעניין מענק לרכב נדחתה.

במידה ומצבך ישתנה בעתיד אתה מוזמן לפנות אלי שוב בנושא זה.

קצבה מיוחדת אושרה החל מ-31.3.11 לאחר התייעצות עם רופא פנימאי שקבע שההחמרה במצבך הינה ממועד זה וזאת ע"ס מסמכים רפואיים עדכניים שהעברת לי.

שיעור הקיצבה עומד על סך 1549 ₪ מאחר והינך מוכר כבעל רכב אך היות ונכותך ללא תקנה 15 פחותה מ-65% אינך זכאי להשלמה על הסכום הניתן לך בניידות וזאת בנוסף לעובדה שאין קשר סיבתי בין בעיות הניידות לפגיעה בעבודה.

רמת הסיוע נקבעת בהתאם לחו"ד מעריכת סיעוד ואישור רופא המוסד.

עפ"י חו"ד ובהתאם להתייעצות שערכתי עם רופא פנימאי נמצאת כמי שזכאי לרמת סיוע קל".

התובע טען כנגד החלטת פקיד השיקום:

א. שקיים קשר בין בעיות הניידות מהן הוא סובל לבין הפגיעה בעבודה ועל כן הוא זכאי למענק לרכב.

- ב. הוא מסתייג באשר לחלות אישור הקצבה המיוחדת, שאושרה מ-31.3.11, ולא מיום הגשת הבקשה לבדיקה מחדש עקב החמרת מצבו (16.1.11).
- ג. פקיד השיקום טעה עת התייחס לשיעור נכותו ללא תקנה 15 לתקנות הביטוח הלאומי (קביעת דרגת נכות לנפגעי עבודה) התשט"ז-1956 (להלן: "תקנה 15") למרות שהוא הוכר כנכה 75% לצמיתות.
- ד. סכום הקצבה שהוא מקבל אינו נכון והוא זכאי לסכום גבוה יותר.
2. הנתבע טען בכתב ההגנה שהוגש מטעמו כי התובע הגיש בעבר מספר תביעות לקצבה מיוחדת להחזקה אישית, אשר אף הגיעו לכותלי בית הדין, כאשר בית הדין הארצי לעבודה הכריע בשאלה המשפטית, וקיבל את עמדתו של בית הדין האזורי לעבודה, שקבע ש"עקב נכותו" על פי סעיף 112(א)(1) לחוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב) התשנ"ה-1995 (להלן: "חוק הביטוח הלאומי") ותקנה 10 לתקנות הביטוח הלאומי (מענק מיוחד וקצבה מיוחדת לנכים), התשכ"ה-1965 (להלן: "התקנות") הינה דרישה אשר בהכרח משמעה שמדובר ב"עקב נכותו של התובע מהפגיעה בעבודה", ולא עקב כל נכות שהיא. לפיכך, טען הנתבע כי בעניין זה, קיים מעשה בית דין והתובע מנוע מלהמשיך ולטעון לכך במסגרת תביעה זו.
- ביום 16.1.11 הגיש התובע לנתבע תביעה חדשה לקצבה מיוחדת, זו טופלה וביום 3.5.11 בוצעה לתובע הערכה תפקודית על ידי אחות, שבעקבותיה מצא הנתבע כי חלה החמרה במצבו הרפואי של התובע והינו סובל מליקוי אשר כן קשור בקשר סיבתי רפואי לפגיעה בעבודה (ליקוי לבבי) אשר מביא אותו בגדרי סעיף 112 לחוק הביטוח הלאומי והינו עומד בתנאי תקנה 10(א) לתקנות, כך שהוא הוכר כמי שעקב נכותו זקוק לעזרה בביצוע פעולות יום-יום החל מיום 31.3.11.
- אף לגבי הזכות ל"מענק מיוחד" קיימת הדרישה כי זה יינתן "עקב נכותו" של המבוטח כתוצאה מהפגיעה בעבודה ובענייננו, אין חולק כי בעיית הניידות בגינה ביקש התובע מענק מיוחד לרכישת רכב אינה קשורה לפגיעתו בעבודה. התובע אינו עומד בתנאי סעיף 112 לחוק הביטוח הלאומי ולא בתנאי תקנה 2 לתקנות.
3. ראיות שנשמעו בדיון:
- התקיימו שני דיונים מוקדמים בתיק, שנועדו למקד ולבחון את הפלוגתאות שבין הצדדים במסגרת התיק הנוכחי. לא מן המיותר לציין כי התובע הגיש מספר רב של תביעות כנגד הנתבע, בגין רכיבים שונים וגם זהים, שחלקן הסתיימו וחלקן עדיין מתנהלות בפני מותבים שונים של בית דין זה.
- מטעם הנתבע הוגשו תעודות עובד ציבור של רופא מחוזי של הנתבעת, ד"ר משה פרלמוטר, ושל פקיד השיקום. ד"ר פרלמוטר ופקיד השיקום נחקרו בדיון.

התובע הגיש סיכומים בכתב (לבקשתו) בהם הבהיר כי אין הוא עומד על בקשתו למענק מיוחד לרכישת רכב, "מאחר והוסבר לתובע כי המענק הינו חד פעמי וכי יוכל לקבל את המענק על הרכב הבא שיקנה" (סעיף 10 לסיכומי התובע). לאור הצהרה זו אין צורך להכריע בזכאות התובע למענק מיוחד על פי תקנה 2 (א)(2) (ג) לתקנות, ובשאלת הקשר הסיבתי הקיים בין נכותו של התובע מהעבודה לבין המוגבלות בניידות שלו, נקודה שלגביה העיד ד"ר פרלמוטר. הנקודות שנותרו להכרעה, על כן, הן:

א. האם פעל הנתבע כדין עת חישב את שיעור הנכות של התובע לצורך זכאותו לקצבה מיוחדת ללא תקנה 15.

ב. סכום הקצבה המיוחדת שמשולמת לתובע, האם הוא חושב כדין.

ג. תחולת הזכאות לקצבה מיוחדת, שנקבעה על ידי הנתבע מ-31.3.11.

4. תעודות עובד ציבור של פקיד השיקום:

שיקולי החלטות הנתבע, בכל הנוגע לנקודות שבמחלוקת, הוסברו בתעודת עובד הציבור של פקיד השיקום, שאנו רואים לנכון לצטט באופן מלא לאור חשיבותה:

"מר יעקב סדיק ת.ז. 51762805 יליד 1953, גרוש ואב לארבעה. מתגורר בעפולה בדירה שכורה עם בנו. ביום 2.5.94 לקה התובע באוטם שריר הלב ותיבעתו להכיר באירוע כפגיעה בעבודה הוכרה ע"י המל"ל. כתוצאה מהתאונה הנ"ל נקבעה לתובע נכות רפואית יציבה בשיעור של 75% כולל תקנה 15 וזאת בגין תעוקת לב, אוטם ותגובה נפשית מתאריך 1.11.94.

בתאריך 12.9.11 עבר ועדה רפואית מחודשת במחלקת נ"ע שקבעה שישנה החמרה במצבו ונקבעו לו 90% נכות צמיתים בגין מ.א. אוטם חד בשריר הלב, אי ספיקת הלב, תעוקת לב ומצב נפשי החל מ-7.8.11.

התובע נפגע בתאונה נוספת ב-10.6.02 ואובחן כסובל מחבלה בברך ימין אך וועדה רפואית קבעה לו 0% נכות בגין פגיעה זו.

התובע מוכר גם במחלקת נכות כללית עם 89% נכות עקב ליקויים שונים.

תביעות התובע לקצבה מיוחדת נדחו בעבר, תביעה אחרונה נדחתה ב-16.11.10.

בתאריך 30.1.11 הגיש תביעה מחודשת בה דיווח על החמרה במצבו ושימוש בבלון חמצן.

בתאריך 1.2.11 נערכה עם התובע פגישה במשרדי בה ציין בפני מהם קשייו התפקודיים ואף נמסרו לי ידנית מסמכים רפואיים עדכניים על מצבו.

בתאריך 1.2.11 הועברה התייעצות לרופאי המוסד ע"מ לבדוק האם חל שינוי במצבו הרפואי וזאת ע"ס המסמכים הרפואיים שמסר ובהם מסמך ממומחה לרפואה פנימית, רופא קרדיולוג ומכתב שחרור מחדר מיון, תיק נ"ע, מסמכים רפואיים קודמים שמסר וחוו"ד מעריכת סיעוד מיום 25.8.10, עפ"י נדחתה תביעתו הקודמת בנושא זה.

בתאריך 29.3.11 התקבלה תשובת רופא המוסד מיום 6.3.11 בה ביקשו להעביר התיק להתייעצות לרופאה פנימאית בסניף.
העיכוב עד לקבלת התשובה והעברה אלי נבעה כתוצאה משביתת העוס"ים שהתקיימה באותה עת.
בתאריך 14.4.11 קיימתי התייעצות עם רופאה פנימאית בה ציינה שעפ"י אקו לב אחרון מיום 31.3.11 שמסר ישנה החמרה במצבו הרפואי.
בתאריך 3.5.11 נבדק התובע ע"י מעריכת סיעוד בבית בנו ונמצא כי בבית זקוק לעזרה ברמה א'.
בהתייעצות עם רופאת המוסד (פנימאית) אישרה הרופאה הצורך בסיוע זה החל מ-31.3.11 מועד ההחמרה במצבו הרפואי בהתאם לבדיקת אקו לב אחרונה.
לאור זאת אושרה לו קצבה מיוחדת ברמה א' בסך 1549 ₪ החל מתאריך 31.3.11, גובה קצבה מלאה ללא הפחתה כלשהי וזאת בנוסף לקצבת נ"ע וניידות בסך 1081 ₪ שמקבל.
בהתאם לתקנות הביטוח הלאומי (מענק מיוחד וקצבה מיוחדת לנכים, תשכ"ה-1965) סעיף 10 א' (א') אין לתובע זכאות לתשלום ההפרש בין קצבת הניידות לבין קצבה לאחזקת רכב, מאחר והקצבה לאחזקת רכב משתלמת רק למי שיש לפחות 65% נכות רפואית ללא תקנה 15 או 16 (תוספת 1 -תשלום להחזקת רכב המופיע בטבלה בסוף התקנה).
במידה והיו נקבעים לתובע 74% - 65% ללא תקנה 15 היה זכאי לתוספת להחזקת רכב שמהווה את ההפרש לסכום שמשולם לו היום מניידות - כיום כ-126 ₪.
בהתאם לבקשת בית הדין מצורף חו"ד עדכנית של הרופאה הפנימאית בה מתייחסת לתאריך הקובע בעניין זכאותו לקצבה מיוחדת".
5. שיעור הקצבה המיוחדת:
התקנות קובעות:
10. (א) נכה, שעקב נכותו זקוק לעזרה בביצוע פעולות יום יום, זכאי לקיצבה מיוחדת בסכום השווה ל- 20% מהקיצבה המיוחדת המקסימלית.
(ב) נכה, שעקב נכותו תלוי בעזרה רבה מהזולת בביצוע רוב פעולות היום יום, או זקוק להשגחה או להסעות שלא בתחבורה ציבורית במידה רבה, זכאי לקיצבה מיוחדת בסכום השווה ל- 40% מהקיצבה המיוחדת המקסימלית.
(ג) נכה, שעקב נכותו תלוי בעזרה רבה מהזולת בביצוע כל פעולות היום יום או הזקוק להשגחה מתמדת או הזקוק בקביעות להסעות שלא בתחבורה ציבורית, זכאי לקיצבה מיוחדת בסכום השווה ל-60% מהקיצבה המיוחדת המקסימלית.
(ד) נכה שעקב נכותו תלוי לחלוטין בעזרת הזולת בביצוע כל פעולות היום יום זכאי לקיצבה מיוחדת בסכום השווה לקיצבה המיוחדת המקסימלית.
(ה) היזקקות להסעה מיוחדת לא תובא בחשבון לגבי נכה המקבל קיצבה להחזקת רכב.
(ו) לענין תקנה זו ותקנות 10א, 10ב, 10ג, 10ד ו-10ה -

- (1) "נכה" - נכה עבודה שהוראות סעיף 69(א) לחוק חלות עליו;
- (2) "פעולות יום יום" - לבישה, אכילה, שליטה בהפרשות, רחצה, נידות עצמית בבית והקשור בהן;
- (3) "השגחה" - השגחה ופיקוח על הנכה למניעת נזק או סכנה לעצמו או לאחרים;
- (4) "קיצבה מיוחדת מקסימלית" - כמשמעותה בסעיף 69(א) לחוק.
- מיום 7.9.1967 (א) נכה המקבל קיצבת נידות כמשמעותה בהסכם הניידות בסכום הנמוך מסכום הקיצבה להחזקת רכב הנקוב בתוספת בצד אחוזי הנכות שנקבעו לו, יהיה זכאי לקיצבה חדשית מיוחדת להחזקת רכב בסכום השווה להפרש שבין סכום הקיצבה להחזקת רכב הנקוב בתוספת לבין סכום קיצבת הניידות; לענין זה, "אחוזי הנכות" - אחוזי הנכות שקבעה ועדה רפואית בניכוי אחוזי הנכות שהוספו לפי תקנה 15 או 16 לתקנות הביטוח הלאומי (קביעת דרגת נכות לנפגעי עבודה), תשט"ז-1956.
- (ב) הופחתה קיצבת הניידות לפי הסכם הניידות בשל הפרת ההסכם, תובא בחשבון לענין חישוב ההפרש האמור בתקנת משנה (א), קיצבת הניידות שהיתה משתלמת אלמלא ההפחתה.
- (ג) הסכומים הנקובים בתוספת יעודכנו במועדים ובשיעורים שבהם מתעדכנת קיצבת הניידות לפי הסכם הניידות. מיום 1.3.1987 תק' תשמ"ז-1987
- התובע אינו חולק על כך שזכאותו לקצבה מיוחדת להחזקה האישית היא לפי הרמה המינימאלית, סיוע קל - 20% (רמה א' - ראו ע' 5 לפרוטוקול הדיון).
- לפי הטבלה שהוגשה מטעם הנתבע, על ידי פקיד השיקום, שמשקפת את העדכונים השנתיים בהתאם לעליית המדד, על פי סעיף 110 לחוק הביטוח הלאומי, סכום הקצבה המיוחדת ברמת הזכאות א' לשנת 2011 היה ₪ 1,549 ולשנת 2012 - ₪ 1,589.
- התובע הצהיר בדיון מיום 1.2.2011 שהוא מקבל ₪ 1,558 - סכום שסביר להניח שהוא מתייחס לשנת 2011, לאור מועד ההצהרה, שעולה על זה שנקוב בטבלה.
- התובע התייחס לקצבאות שמקבלים ידידיו, לדבריו, אך ברור כי יש לבדוק את זכאותו של התובע, לאור נסיבותיו שלו. סכום ההפרש הנדרש על ידי התובע, כפי שהוסבר בסיכומיו, נובע מטענתו שהוא זכאי ל"תשלום להחזקת רכב" לפי תקנה 10א לתקנות. אותה זכאות היא כפי שנקבעה בתוספת לתקנות ונדרש אחוז נכות של לפחות 65%. בתקופה הרלוונטית להכרעה נקבעה לתובע נכות מהעבודה בשיעור 75% הכולל תקנה 15 (הגדלה של 50%), כפי שעולה מתע"צ של פקיד השיקום - קרי נכות רפואית 50% והגדלה ל-75% תוך הפעלת תקנה 15.
- אותה תקנה 10א (א) קובעת כי:
- אחוזי הנכות שקבעה ועדה רפואית בניכוי אחוזי הנכות שהוספו לפי תקנה 15 או 16 לתקנות הביטוח הלאומי (קביעת דרגת נכות לנפגעי עבודה), תשט"ז-1956.
- לכן, טענת התובע לפיה יש לחשב את כל שיעור הנכות ולא להבחין בין הנכות הרפואית לבין זו שנקבעה לפי תקנה 15, מנוגדת להוראות התקנות ואין לקבלה.

ראוי לציין כי החל מ-7.8.11 נקבע לתובע 90% נכות יציבה, ולא הוסבר כיצד מורכבת אותה נכות. קביעה זו היא לאחר התקופה נשוא התביעה. אני ממליצה לנתבע לבדוק האם בתקופה זו עונה התובע על הזכאות לתשלום לאחזקת רכב, אם נכותו הרפואית היא של 65% לפחות. לאור זאת, לא הוכיח התובע את זכאותו לקצבה מיוחדת בסכום העולה על זה שהוא מקבל בפועל ודין התביעה בגין רכיב זה להידחות.

6. חלות הזכאות לקצבה מיוחדת להחזקה אישית:

כפי שנאמר, התובע הגיש ביום 30.1.11 תביעה חדשה לקצבה מיוחדת להחזקה אישית, בשל החמרה במצבו. לאחר שבוצעה הערכה תפקודית על ידי אחות, אושרה הזכאות, כאשר המועד שנקבע לתחילת הזכאות הוא 31.3.11 - מועד אקו לב האחרון (ראו תעודת עובד ציבור של פקיד שיקום, שצוטטה לעיל).

בחקירתו בדיון הבהיר פקיד השיקום שזו הייתה קביעה של רופא המוסד (ע' 13 ש' 22-23 לפרוטוקול הדיון). התובע טוען כי קביעת החלות בטעות יסודה וכי אישור הזכאות צריך להיות ממועד הגשת הבקשה - 30.1.11. בהתאם להלכה הפסוקה, לא בקלות יתערב בית הדין בשיקול הדעת הנתון, על פי החוק, לפקיד התביעות, אלא כאשר החלטת המוסד לוקה בחוסר סבירות ומידתיות (ראה דברי סגנית הנשיא (בדימוס) כב' השופטת ברק, בדב"ע נה/0-115 מרים יחזקאל - המוסד, פד"ע כט 121).

בעניינינו, לא הוגשה תעודת עובד ציבור (או מסמך אחר) של רופא המוסד עם הסבר מדוע בחר במועד הבדיקה אקו לב כתחילת הזכאות לקצבה מיוחדת, ולא במועד הגשת הבקשה. כל עוד לא ניתן הסבר כזה, לא קיימת אפשרות לבחון את הפעלת שיקול הדעת בעניין והאם מדובר בהחלטה סבירה. לאור זאת, בנקודה זו יש להורות לנתבע להבהיר את מועד תחילת הזכאות לקצבה מיוחדת להחזקה אישית. 7. לסיכום:

לאור האמור לעיל, אנו מקבלים את תביעתו של התובע באופן חלקי, כך אנו מורים לנתבע להבהיר ולנמק את מועד תחילת הזכאות לקצבה מיוחדת להחזקה אישית, עת הבקשה הוגשה על ידי התובע ביום 30.1.11. יתר רכיבי התביעה נדחים.

בהתחשב בתוצאות המשפט, אין צו להוצאות.

8. לצדדים זכות ערעור על פסק הדין לבית הדין הארצי לעבודה בירושלים תוך 30 יום מקבלתו. ניתן היום ט"ז שבט תשע"ג, 27/01/2013 בהעדר הצדדים.